Detailed Course Syllabus

Academic year: 2026/2027	**Semester:** Summer semester
Year of study: 1	**Study Program:** Sestrinstvo (I) (Diplomski) Sestrinstvo (R) (Diplomski)

I. BASIC COURSE INFORMATION

Name: Teološki aspekti umiranja i smrti	
Abbreviation: SESD2-3R	
ECTS: 5	**Code:** 199194
Prerequisites: No	
Total Course Workload	
Teaching Mode	**Total Hours**
Lecture	30
Seminar	15
Class Time and Place: HKS - according to the published schedule	

II. TEACHING STAFF

Course Holder	
Name and Surname: Pavlić Richard	
Academic Degree:	**Professional Title:**
Contact E-mail: richard.pavlic@unicath.hr	**Telephone:**
Office Hours: According to the published schedule	
Course Assistant	
Name and Surname: Reiner Ivan	
Academic Degree:	**Professional Title:**
Contact E-mail: ivan.reiner@unicath.hr	**Telephone:**
Office Hours: According to the published schedule	

III. DETAILED COURSE INFORMATION

Teaching Language: Hrvatski

Course Description	**Cilj:** upoznati studente s oblicima umiranja i povijesnim shvaćanjima smrti te različitim pogledima na smrt: filozofskim, religioznim, društvenim, kao i temeljnim suvremenim raspravama o umiranju i smrti. **Sadržaj:** U okviru predmeta studenti će biti upoznati s pitanjem ljudske konačnosti i pitanjem smrti kao egzistencijalnim problemima. Upoznat će se s oblicima smrti (nasilna smrt, tortura, ubijanje dobra i poželjna smrt, itd.) te filozofskim, društvenim i religioznim pogledima na smrt. Raspravljat će se o povijesnim promjenama ophođenja sa smrću i umiranjem, te o smrti u književnosti, filmu i filozofiji.
Educational Outcomes	1. Razlikovati različite pristupe umiranju i smrti. 2. Opisati glavne povijesne promjene u shvaćanjima smrti. 3. Interpretirati filozofske, religiozne, društvene i suvremene rasprave o umiranju i smrti. 4. Objasniti razloge suvremenih rasprava o umiranju i smrti. 5. Razlikovati područja i pristupe koji se bave ljudskom kontingencijom.
Textbooks and Materials	
Required	1. Katekizam Katoličke Crkve. Drugo, dorađeno izdanje. Zagreb: Glas Koncila, 2016., br. 988–1060 i 1499–1532. 2. Kongregacija za nauk vjere. Samaritanus bonus: Pismo o skrbi za osobe u kritičnim i terminalnim fazama života (14. srpnja 2020.). Vatikan, 2020. 3. Vranješ, Nikola. Na pragu vječnosti: Promišljanja o pastoralu umirućih. Zagreb: Glas Koncila, 2015. 4. Markešić, Ivan, gl. ur. Čovjek i smrt: Teološki, filozofski, bioetički i društveni pristup. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Hrvatsko katoličko sveučilište – Udruga Posmrtna pripomoć, 2017.
Supplementary	1. Guardini, Romano. Posljednje stvari: Kršćanski nauk o smrti, čišćenju nakon smrti, uskrsnuću, sudu i vječnosti. Priručnici 59. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2002. 2. Ivan Pavao II. Evangelium vitae – Evanđelje života: Enciklika o vrijednosti i nepovredivosti ljudskog života. Dokumenti 103. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1995. 3. Léon-Dufour, Xavier i dr., prir. Rječnik biblijske teologije. Volumina theologica 1. 3. izd. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1988. 4. Kübler-Ross, Elisabeth. Razgovori s umirućima. Preveo Karlo Prendivoj. 4. izd. Zagreb: Oko tri ujutro, 1989. 5. Vučković, Ante. „Smislenost smrti (Egzistencijalističko, židovsko i kršćansko gledište).“ Crkva u svijetu 33, br. 1 (1998): 30–52. 6. Čorić, Josip. „Sakrament bolesničkog pomazanja.“ Crkva u svijetu 33, br. 1 (1998): 68–77.
Examination and Grading	

To Be Passed DA	**Exclusively Continuous Assessment** NE	**Included in Average Grade** DA

Prerequisites to Obtain Signature and Take Final Exam	1. Redovito pohađanje nastave (prisutnost na najmanje 60% nastave) 2. Uredno izvršene seminarske obaveze 3. Manja opterećenja aktivnom nastavom nadoknađuju se većim opterećenjem ostalim obvezama prema uputama nastavnika
Examination Manner	Kontinuiranim vrednovanjem studentskog rada dolazi se do ukupne ocjene: dovoljan (2) 50-64% bodova dobar (3) 65-79% bodova vrlo dobar (4) 80-89% bodova izvrstan (5) 90% i više bodova
Grading Manner	Kontinuirano vrednovanje studentskog rada: 1. Nastavne aktivnosti: seminarski rad 2. Završni ispit (pismeni)
Detailed Overview of Grading within ECTS	

VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata	UDIO OCJENE (%)
Pohađanje nastave	1	10
Seminarski rad	1	20
Seminarsko izlaganje	0.5	20
Domaća zadaća	0.5	20
Ukupno tijekom nastave	**3**	**70**
Završni ispit	2	30
UKUPNO BODOVA (nastava+zav.ispit)	**5**	**100**

IV. WEEKLY CLASS SCHEDULE

[Predavanja]

#	Topic
1	Uvod u teološke aspekte smrti i umiranja: smrt kao egzistencijalno, filozofsko i teološko pitanje
2	Biblijska teologija smrti u Starom zavjetu
3	Smrt i uskrsnuće u Novom zavjetu
4	Soteriološko značenje smrti
5	Eshatološka teologija: smrt i vječni život
6	Teološka antropologija smrti: ljudska konačnost i kontingencija
7	Povijesni razvoj crkvenog nauka o smrti i promjene u ophođenju sa smrću i umiranjem
8	Sakramenti i liturgijska teologija smrti: od posljednje pomasti do bolesničkog pomazanja
9	Ars moriendi i duhovnost smrti u svetačkoj tradiciji
10	Proces umiranja: teološka i pastoralna perspektiva
11	Suvremeni izazovi: smrt u sekularnom društvu
12	Etika na kraju života – teološko-moralna perspektiva umiranja
13	Pastoralna skrb i duhovno praćenje umirućih i ožalošćenih
14	Filozofski i interdisciplinarni pristupi smrti u dijalogu s teologijom: Platon, Augustin, Heidegger, Levinas
15	Teologija nade i smisla smrti

[Seminari]

#	Topic
1	Naravno tumačenje smrti. Smrt i grijeh.
2	Smrt i spasenje. Smisao smrti u kršćanstvu.
3	Sokratov stav prema smrti. Patnja i smrt.
4	Predodžbe o završetku. Uskrsnuće

5	Umiranje, smrt i tijelo. Predodžbe o odnosu tijela i duše/duha/uma.
6	Sud i smrt. Smrt, vrijeme i vječnost.
7	Biblijske slike o smrti i vječnom životu.
8	Bliblijske slike o smrti i vječnom životu
9	Biblijske slike o smrti i vječnom životu.
10	Sud-čistilište-pakao-nebo. Tijelo i nebo.
11	Nada. Tugovanje.
12	Razgovori s umirućima. Stvari za kojima ljudi žale na koncu života.
13	Stvari za kojima ljudi žale na koncu života.
14	Strahovi za kojima ljudi žale na koncu života.
15	Poželjna i nepoželjna smrt. Strahovi vezani uz umiranje